

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3336/2020. (VIII. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.20.628/2019/5. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 48.Pkf.638.914/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.628/2019/5. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 48.Pkf.638.914/2018/2. számú jogerős végzése és a Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.XII.20.928/2018/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a végzések megsemmisítését. Indítványozói álláspont szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [2] Kérte továbbá az indítványozó azt is, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős végzés, valamint az alapper ítélete végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az elsőfokú bíróságot.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [4] 1.1. Az alapperben az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította, majd az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az indítványozónak a jogerős ítélet ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság 3120/2016. (VI. 21.) AB végzésével visszautasította. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítélete ellen az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság – a jogerős ítélet elleni alkotmányjogi panasz korábbi elbírálására tekintettel – egyes-bíróként eljárva IV/619-4/2017. ügyszámon hozott végzésével visszautasította.
- [5] 1.2. A Budai Központi Kerületi Bíróság az indítványozó perújítási kérelmét mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant a 10.P.XII.20.928/2018/12-I. számú végzésével elutasította. Végzésében a bíróság megállapította, hogy az indítványozó mint perújító felperes 2018. március 19. napján nyújtotta be a perújítási kérelmét arra hivatkozással, hogy 2017. szeptember 20. napján olyan új bizonyíték került a birtokába, ami miatt a bíróság számára kedvezőbb ítéletet hozott volna. Ez a bizonyíték – egy másik bírósági eljárásban – az alperes költségmentességi kérelmének mellékletét képező NAV igazolás volt arról, miszerint 2012. évben az alperes nem rendelkezett jövedelemmel.
- [6] A végzés indokolásában a bíróság megállapította, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság hivatalból vizsgálja, hogy a perújítás (a Pp. 260–262. §-ában meghatározott) feltételei fennállnak-e. Ennek során a bíróság kifejtette, hogy az indítványozó az ítélet 2015. június 3-i jogerőre emelkedésétől számított 6 hónapon túl terjesztette elő a kérelmét, amennyiben viszont a tudomásszerzés napja 2017. szeptember 20. napja volt, úgy a 6 hónapos határidőn belül került benyújtásra a kérelem. A bíróság azonban – az indokolás szerint irattanulmányozás során – azt állapította meg, hogy az indítványozó 2014. május 15-én tudomást szerzett a szóbanforgó okiratról, hiszen azt a tárgyaláson ismertették a részére, továbbá az indítványozó iratbetekintésen volt 2014. május 29. napján, 2014. június 24. napján, illetve 2014. augusztus 14. napján is, ezért a bíróság álláspontja szerint az indítványozó legkésőbb 2014. május 15. és 2014. augusztus 14-e között mindenképpen tudomást szerzett az okiratról, melynek okán a tudomásszerzéstől számított 6 hónapos határidőn túl nyújtotta be a perújítási kérelmet.
- [7] Megjegyezte továbbá a bíróság azt is, hogy határidőn belüli benyújtás esetén is elutasította volna a kérelmet, mert az indítványozó által hivatkozott NAV igazolás csak azt tartalmazza, hogy az alperesnek 2012-ben nem

volt jövedelme, ez azonban nem jelenti azt, hogy nem volt pénzmozgása az alperesnek. A bíróság szerint az, ha az alperes elmulasztotta bejelenteni a NAV felé az összeget, még nem ok a perújítás megengedhetőségére, az legfeljebb az alperes jövedelembevallással kapcsolatos felelősségét alapozhatja meg, amelynek azonban nincs kihatása az alapügyre.

- [8] 1.3. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság jogerős végzésével az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta. A jogerős végzésben foglalt indokolás szerint a tudomásszerzéstől számított 6 hónapos határidő a tárgyi ügyben közokirattal, illetve sajátkezű aláírással ellátott nyilatkozattal igazolt ténykérdés, amely független attól, hogy az indítványozó törvényes képviselője a bizonyíték esetleges jelentőségét mikor ismeri fel. A másodfokú bíróság szerint továbbá a Pp. biztosítja annak a lehetőségét, hogy a bíróság – amennyiben valamely kérdés eldöntéséhez az szükséges –, más peres iratba betekintszen, vagy ha irat csatolására van szükség, akkor ezen intézkedést a bíróság indítvány nélkül is megtegye, mivel a Pp. 266. §-ának (1) bekezdése szerint hivatalból kell vizsgálni a perújítás előfeltételeinek fennállását. A jogerős döntés indokolása szerint a bíróság a megengedhetőség körében tartott tárgyaláson ismertette az indítványozóval a hivatalos feljegyzés tartalmát, így nem volt elzárva attól, hogy arra észrevételt tegyen. A másodfokú bíróság osztotta továbbá az elsőfokú bíróság álláspontját arra nézve is, hogy az ügyben nem áll fenn a perújítás Pp. 260. §-ának (1) bekezdése szerinti feltétele sem, mert a hivatkozott irat nem alkalmas arra, hogy a bíróság az indítványozóra, mint perújító félre nézve kedvezőbb határozatot hozzon. A szóban forgó igazolás – a jogerős döntés szerint – önmagában nem zárja ki ugyanis azt, hogy az alperes 2012-ben bevételhez jutott, az adózási kötelezettség esetleges megkerülése a felek közötti jogviszony polgári jogi megítélését, a bírósági perben lefolytatott bizonyítás eredményének mérlegelését nem érinti. Végül a másodfokú bíróság megállapította azt is, hogyha a bíróság a perújítási kérelmet nem ítéli érdemi tárgyalásra alkalmasnak, azt végzéssel elutasítja, ez esetben nem kerül sor a per újra tárgyalására, így a Pp. 145. § (1) bekezdése szerint nincs szükség a tárgyalás berekesztésére.
- [9] 1.4. Az indítványozó a jogerős végzés ellen alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyet az Alkotmánybíróság – a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel – az Ügyrend 32. §-ának (3) bekezdése alapján IV/680-2/2019. ügyszámon egyesbíróként eljárva visszautasított.
- [10] 1.5. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.628/2019/5. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította. Végzésében a Kúria megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselő nélkül eljárva nyújtotta be a felülvizsgálati kérelmet. Mivel a Kúria előtti eljárásban a jogi képviselet a Pp. 73/A. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint kötelező, a jogi képviselő nélkül eljáró fél cselekménye és nyilatkozata a Pp. 73/B. §-ának (1) bekezdése értelmében hatálytalan. A Kúria megállapítása szerint azonban e szabály alól kivételt jelent a Pp. 73/B. § (2) bekezdésének b) pontjában foglalt azon rendelkezés, amelynek értelmében a jogi képviselővel nem rendelkező fél által benyújtott kérelem nem hatálytalan, ha a bíróság azt egyéb okból köteles elutasítani, ezért a Pp. ez utóbbi rendelkezése alapján a jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó által benyújtott felülvizsgálati kérelem sem minősült hatálytalannak.
- [11] A Kúria álláspontja szerint a Pp. 270. §-ának (2) és (3) bekezdése alapján felülvizsgálatnak – jogszabálysértésre hivatkozással – a jogerős ítélet, vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés, illetve a keresetlevelet a Pp. 130. § (1) bekezdésének a)–h) pontjai alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító és a pert a 157. § a) és g) pontja, valamint a 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés ellen van helye. Következésképpen a perújítási kérelmet elutasító végzés nem minősül az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek és nem tartozik a törvény szerint felülvizsgálattal támadható – nem az ügy érdemében hozott – végzések közé sem, így a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése szerint e végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye – mondta ki döntésében a Kúria.
- [12] 2. Az indítványozó – főtítkári felhívásra kiegészített – alkotmányjogi panaszában úgy az első-, és a másodfokú határozat, mint a felülvizsgálati döntés vonatkozásában állította a vele szemben folytatott eljárás egészét illetően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét, a következők szerint.
- [13] 2.1. Az indítványozói álláspont szerint az elsőfokú bíróság jogellenesen, a pártatlanság követelményét sértő és az alperest segítő módon, az ő javára járt el akkor, amikor egy másik per anyagából szerzett be iratokat úgy, hogy erről az indítványozót előzetesen nem tájékoztatta, részére ezen iratokat előzetesen elektronikusan nem

kézbesítette, és a tárgyaláson sem hívta fel az indítványozó figyelmét arra, hogy ellenbizonyításnak a közokirattal szemben is helye lett volna. Az indítványozó értelmezése szerint a bíróság részéről ez nem a Pp. 266. § (1) bekezdés szerinti hivatalbóli vizsgálat, hanem valójában a Pp. 164. § (1) és (2) bekezdését sértő – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként is értékelendő – hivatalbóli bizonyítás volt, melynek során a bíróság megsértette az iratbetekintésnek a Pp. 119. § (1) bekezdésében foglalt szabályait is. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte az elsőfokú bíróságnak a tudomásszerzés időpontját és ez által a 6 hónapos határidő késedelmét megállapító jogértelmezése, ugyanis az indítványozó törvényes képviselője szerint a másik perben – ahol nem az indítványozó képviselőjében, hanem magánszemélyként vett részt – ténylegesen nem is került ismertetésre a kérdéses irat.

- [14] Az indítványozói álláspont szerint a Pp. 261. §-ának (1) bekezdése alapján a perújítás megengedhetősége körében elegendő lett volna a tudomásszerzés időpontjának valószínűsítése, aminek ő eleget tett, ezzel kapcsolatban a bíróság „nyomozást” nem folytathatott volna, ráadásul jogellenes és alaptörvényt sértő volt a bíróság azon jogértelmezése is, miszerint a szóbanforgó okirat önmagában nem igazolja, hogy az alperesnek nem volt jövedelme. Az indítványozó álláspontja ugyanis az, hogy az újabb bizonyítéknak nem önmagában kell elegendőnek lenni a per megfordításához, hanem a többi bizonyítékkal együtt.
- [15] Sérelmezte az indítványozó továbbá, hogy az elsőfokú bíróság határozatának meghozatala előtt – a Pp. 145. §-ának (1) bekezdését figyelmen kívül hagyva – nem rekesztette be a tárgyalást, holott a bírónak kötelessége lett volna erre figyelmeztetni és megkérdezni a feleket, hogy van-e még előadnivalójuk.
- [16] 2.2. Az indítványban foglaltak szerint a másodfokú bíróság mellőzte az indítványozó bizonyítási indítványait, és indokolásában ennek okáról nem adott számot, megsértve ezzel az indokolt bírói döntéshez való jogot. Az indítványozó szerint tisztességtelen volt a jogerős döntés azért is, mert a másodfokú bíróság is alkalmatlannak tartotta a NAV igazolást annak megállapítására, hogy az alperes nem rendelkezett volna az adott évben jövedelemmel, holott a másik perben megadott költségmentesség ennek pontosan az ellenkezőjét igazolja. Az indítványozó állítása szerint cégük valóban nem tudott a szóbanforgó bizonyítékról, ezt be is bizonyította volna, „ha a másodfokú bíróság nem leplezte volna az elsőfokú bíróság közokirat hamisítását”. Téves az indítvány szerint a másodfokú bíróság azon álláspontja is, hogy amikor az indítványozó törvényes képviselője a saját ügyében magánszemélyként járt el, akkor az indítványozó ügyében is eljár, az eljárás ugyanis nem független attól, hogy az eljáró személy milyen minőségében és milyen célból volt jelen. Végül tévedett a másodfokú bíróság az indítványozó szerint a tárgyalás berekesztésének kérdésében is, mert a bíróság a perújítás megengedhetősége kérdésben külön tárgyalta, majd végzéssel határozott és ezzel a végzéssel az eljárás befejeződött, így a Pp. 145. § (1) bekezdése alapján a tárgyalás berekesztése kötelező lett volna.
- [17] 2.3. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria felülvizsgálatot hivatalból elutasító végzése sértette a hatékony bírói jogvédelemhez való jogát azzal, hogy nem bírálta el érdemben a felülvizsgálati kérelmet, holott erre a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján – és ez az indítványozó szerint egyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet – köteles lett volna. Az az ügy ugyanis, amelyben a végzések születtek, a perújítás megengedhetősége volt, ez volt a bíróság által lefolytatott eljárás tárgya, az eljárás tárgyában külön tárgyaláson megszületett döntés pedig nyilvánvalóan érdemi döntés volt. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – ha a jogszabály a felülvizsgálatot lehetővé teszi, márpedig az indítványozó szerint kétség sem fér ahhoz, hogy jelen esetben a Pp. azt lehetővé teszi – a felülvizsgálati eljárásra is vonatkozik.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [19] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Az indítványozó korábban alkotmányjogi panaszt nyújtott be a jogerős másodfokú végzés ellen – amelyet az Alkotmánybíróság a folyamatban lévő felülvizsgálatra tekintettel – visszautasított, ezért az Alkotmánybíróság

jelen eljárása során a befogadás feltételeinek vizsgálatát Ügyrendjének 32. § (4) bekezdése alapján kiterjesztette a jogerős végzésre és – a helybenhagyó döntés okán szükségképpen – a jogerős döntéssel felülvizsgált első fokú határozatra is.

- [21] 3.1. Az indítványozó a Kúria végzését 2019. szeptember 6. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt 2019. november 5. napján, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését [az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését], és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését illetően tartalmazza az állított alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett végzések megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban perújító felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [22] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [23] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozva állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét, hogy az ügyben első fokon eljáró bíróság, majd az elsőfokú döntés helybenhagyása révén a másodfokú bíróság a Pp. perújításra vonatkozó szabályainak a megsértésével utasította el a perújítási kérelmét, amivel a bíróságok megsértették a pártatlanság követelményét. Az indítvány szerint ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte a bizonyítás szabályainak a megsértése, a tárgyalás berekesztésének az elmulasztása, majd az indítványozó részletes fellebbezésének indokolás nélküli elutasítása, illetve a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító döntése.
- [24] Az Alkotmánybíróság ezúton is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [25] A fentiek okán jelen ügyben az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta sem azt, hogy a perújítás alapjául az indítványozó által megjelölt okiratot az indítványozó mikor és milyen körülmények között ismerte meg, ahogyan azt sem, hogy a megjelölt okirat tartalma önmagában, vagy más bizonyítékokkal együtt a perújítás megengedhetőségét illetően mely következtetések levonására adott alapot. Ugyanakkor az a tény, hogy az ügyben eljáró bíróság egy másik bírósági eljárásban keletkezett iratokat megvizsgált és döntése során ezekre hivatkozott, sem a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét nem vetette fel, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként nem volt értékelhető. Megállapítható az is, hogy a másodfokú bíróság a jogerős végzését – a tárgyalás berekesztésével kapcsolatos indítványozói kifogást illetően is – megindokolta, az a tény, hogy az indítványozó a Pp.-nek az ügyben alkalmazott egyes rendelkezéseit a bíróságoktól eltérően értelmezi, nem veti fel a bírói döntés alaptörvény-ellenességét.
- [26] A Kúriának az indítványozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasító döntése – ellentétben az indítványozó álláspontjával – az Alkotmánybíróság megítélése szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést szintén nem vet fel.
- [27] Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.
- [29] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokú bíróságot a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 48.Pkf.638.914/2018/2. számú jogerős végzése és az alapper ítélete végrehajtásának a felügyeltetésére. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása

esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban – tekintettel az alkotmányjogi panasz visszautasítására – erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2020. július 14.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1864/2019.

